

POZIV

U cilju dugoročne stručne i naučno—tehničke pomoći na otklanjanju posljedica potresa u SR Crnoj Gori, suradnje i koordinacije na sagledavanju i iznalaženju rješenja za uspješno prevazilaženje postojećih teškoća i rješenja koja će garantirati trajnu sigurnost, podsticanja stvaralačke inicijative inženjera i tehničara, saveza i oblika društveno—stručnog okupljanja i djelovanja inženjera, kao i suradnje s drugim društvenim i stručnim organizacijama.

Koordinacijski odbor Saveza inženjera i tehničara Jugoslavije za pomoć na otklanjanju posljedica potresa u SR Crnoj Gori, u ime republičkih i pokrajinskih saveza, saveznih saveza i saeznih društava inženjera i tehničara, upućuje poziv:

Inženjeri i tehničari

— Katastrofalni potres na širokom području SR Crne Gore, uništio je ili oštetio mnoge stambene, privredne i industrijske objekte, saobraćajnice i kulturno—povijesne spomenike, odnio mnoge živote i nanio ogromne i neprocjenjive štete;

— Brojni inženjeri i tehničari, bili su među onima koji su pružili prvu i neophodnu pomoć, u radnim i drugim organizacijama udruženog rada, društva inženjera i tehničara ili pojedinci bili su najčešće inicijatori ili zaduženi za ostvarenje konkretne prve pomoći;

— Brojni su primjeri požrtvovanja, zalaganja i solidarnosti radnih ljudi i građana, inženjera i tehničara iz svih naših socijalističkih republika i pokrajina, čime je još jedanput potvrđena naša nerazrušiva solidarnost, bratstvo i jedinstvo naših naroda i narodnosti.

Inženjeri i tehničari

— kao nerazdvojni dio radničke klase, iskazali smo se i podvrdili u godinama udarničkog pregalaštva, u ostvarivanju ukupnog našeg razvoja i progresa, u spremnosti da se stalno doprinosi dinamičnijoj i stabilnijoj izgradnji i ostvarivanju najraznovrsnijih aktivnosti u frontu organizira i stvaralačkih snaga,

— s istim osjećanjem ali većim znanjem i iskustvom, suvremenijom tehnologijom, opremljenim znanstvenim institutima i fakultetima, stručnijim i brojnijim kadrovima, spremni i sposobni da se trajno stručno angažiramo na otklanjanju posljedica potresa u Crnoj Gori.

Neophodno je

— da svi savezi i društva inženjera i tehničara sagledaju mogućnosti i oblike dugoročne stručne i naučno — tehničke pomoći;

— da u okviru društva inženjera i tehničara i oblika djelovanja u radnim i drugim organizacijama udruženog rada, institutima i fakultetima, naseljima i gradovima, iniciraju i razmotre prijedloge i rješenja za otklanjanje posljedica zemljotresa i rješenja trajne sigurnosti;

— da ostvare koordinaciju i suradnju s odborima u republičkim i pokrajinskim savezima inženjera i tehničara i preko njih sa štabovima civilne zaštite i Republičkim štabom u SR Crnoj Gori;

— da na znanstvenim i stručnim skupovima koji su u pripremi, razmotre uzroke i posljedice i ukažu na rješenja pomoći i suradnje, da iniciraju zajedničke naučne i stručne razgovore o pitanjima i prijedlozima koji će doprinijeti bržem svladavanju postojećeg stanja, da ukažu na rješenja zajedničke akcije i koordinacije;

— savezi i društva inženjera trebaju ostvariti suradnju i koordinaciju s ostalim stručnjacima i specijalistima, s društvenim i znanstvenim organizacijama, kako bi angažiranje i pomoć bila konkretna i efikasna.

Savezi i društva inženjera i tehničara

Inženjeri i tehničari

Oblici suradnje i angažiranja, pored ostalih, mogu biti:

— učešće u izradi prijedloga programa stručnih radova i istraživanja, programa mjera i aktivnosti potrebnih za donošenje odluka u vezi s obnovom i izgradnjom, kao i predlaganje institucija i pojedinaca kojima bi nadležni organi mogli povjeriti izvršavanje pojedinih zadataka iz tog programa;

— predlaganje mera za koordinaciju stručnih aktivnosti;

— davanje i razmatranje prijedloga za stručnu i naučno-tehničku pomoć iz inozemstva;

— razmatranje prijedloga za korišćenje inozemnog i vlastitog iskustva u urbanističkom rješavanju i gradnji na trusnim terenima i projektiranje objekata uz primjenu odgovarajućih konstruktivnih sistema i materijala;

— učešće u postavljanju općih koncepcija obnove i izgradnje; učešće u izradi prijedloga programa za izradu regionalnih prostornih planova i generalnih urbanističkih planova;

— učešće u razmatranju pitanja i rada iz oblasti: geologije, geofizike, inženjerske geologije, hidrogeologije i geomehanike, seizmologije, geodezije, hidrotehnike, vodoprivrede i melioracije, saobraćaja i veza, energetike, urbanističkog i arhitektonskog projektiranja, planiranja i programiranja, izbora materijala, konstruktivnih sistema i tehnologije građenja, utvrđivanje optimalnih uvjeta za programiranje izgradnje stambenih, javnih i pratećih objekata, programiranje i izgradnja gradskih mreža komunalnih objekata, uređaja i instalacija;

— predlaganje radnih organizacija za izradu raznih prijedloga, analiza, studija i idejnih rješenja i učešće u stručnom ocjenjivanju istih, i sl.

Republički i pokrajinski savezi, savezni savezi i savezna društva inženjera i tehničara, organizirani u Savezu inženjera i tehničara Jugoslavije, imaju učlanjene i angažirane desetine tisuća inženjera i tehničara i drugih stručnjaka, koji se nalaze na najraznovrsnijim poslovima i zadacima u svim mjestima Jugoslavije koji su sve više nosioci društveno-političkih i društvenih obaveza od mjesne zajednice i osnovne organizacije udruženog rada do federacije i međunarodnih organa i organizacija, koji su organiza-

tori proizvodnje, projektanti, istraživači, pedagozi, itd. čije je angažiranje i pomoć na otklanjanju posljedica potresa u Crnoj Gori neophodna i dragocjena. Zato je Koordinacijski odbor Saveza inženjera i tehničara, Jugoslavije odlučio da uputi ovaj poziv svim inženjerima i tehničarima, svim savezima i društvima da se svesrdno, savjesno, organizirano i dugoročno zalaže za stručnu pomoć i izvršenje zadataka iz zajedničkih i dogovorenih programa.

Koordinacioni odbor SITJ
za pomoć na otklanjanju
posljedica zemljotresa u
u SR Crnoj Gori

NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O MJERAMA ZA UNAPREĐIVANJE STOČARSTVA

Prijedlog Zakona o mjerama za unapređivanje stočarstva prošao je široku raspravu i diskusiju, te se uskoro očekuje da ga donese Sabor Socijalističke Republike Hrvatske. I ovaj će Zakon pored ostalih mjera ekonomske politike, utjecati na realizaciju zadataka iz stočarske proizvodnje zacrtane Društvenim dogovorom o razvoju agroindustrijskog kompleksa u Socijalističkoj Republici Hrvatskoj. Do 1980. godine proizvest će se 300.000 tona svih vrsta mesa, 550 milijuna litara mlijeka, 985 milijuna komada jaja, 700 tona vune i 1.250 tona meda.

Naša Republika nije imala jedinstveno pravno uređene odnose u unapređivanju stočarstva od 10. X 1976. godine, kada je i prestao važiti Osnovni zakon o mjerama za unapređivanje stočarstva i zdravstvenoj zaštiti stoke. U međuvremenu su druge republike i pokrajine regulirale ovo područje poljoprivredne proizvodnje i donijele svoje zakone i djelomično prateće propise. Kako naša Republika donosi Zakon o mjerama za unapređivanje stočarstva sa zakašnjenjem, ovo joj je omogućilo da odredbe ovog Zakona uskladi sa Zakonom o udruženom radu i drugim propisima, koji pravno reguliraju područje ove proizvodnje, ili onih grana drugih proizvodnja koje su tijesno povezane sa stočarstvom.

Pred stočarsku proizvodnju, kao i proizvodnju drugih industrijskih proizvoda, postavlja se zahtjev da ove proizvodnje budu ekonomične, rentabilne, u velikim serijama i da proizvodi budu kvalitetni. Ovo se može ostvarivati ukoliko stočarska proizvodnja bude planirana, te da se sprovadaju selekcijske mjere za pojedine vrste stoke, zdravstvena zaštita stoke, oplodnja stoke kvalitetnim rasplodnjacima i da se osiguraju dovoljne količine kvalitetne stočne hrane. Na ovakav se način mogu očekivati poboljšanja važnih proizvodnih svojstava stoke putem boljeg iskorištavanja hrane, veći dnevni prirast, veću plodnost, te povećanu proizvodnju mlijeka, mesa, jaja i drugih stočnih proizvoda.

Petar Bosnić dipl. inž./ republički poljoprivredni inspektor za stočarstvo/

Osnovni cilj koji se želi postići primjenom Zakona o mjerama za unapređivanje stočarstva, je unapređivanje stočarske proizvodnje u cjelini, putem provođenja selekcijskih mjera za određenu vrstu stoke i primjenu pratećih propisa ovog Zakona.

Jedna od osnovnih mjera za unapređivanje stočarstva su programi uzgoja stoke, koje donosi Izvršno vijeće Sabora za područje cijele Republike, te programi unapređivanja stočarstva koje donose općinske skupštine u skadu s programima uzgoja stoke. Na osnovi ovih programa organizacije udruženog rada, poljoprivredne zadruge i druge pravne osobe donose svoje programe unapređivanja stočarstva.

Stokom se prema ovom Zakonu smatraju: goveda, konji, magarci, svinje, ovce, koze, kunići i perad. Pravno se uređuje proizvodnja i promet stočnom hranom, te nadzor nad provedbom Zakona i propisa donijetih na njegovoj osnovi.

Zakonom se ne regulira proizvodnja rasplodne stoke u cjelini, već samo kvalitetna rasplodna stoka. Kvalitetnom rasplodnom stokom se smatraju muška — ženska grla, koja imaju poznato porijeklo, koja su testirana, ili koja potječu od testiranih roditelja ili se nalaze u postupku testiranja, te ako imaju ispitana bitna i biološka svojstva. Proizvodnjom i upotrebom kvalitetne rasplodne stoke na najefikasniji način se utječe na proizvodnju stoke općenito, te na eliminiranje ili na smanjenu upotrebu i uzgoj nekvalitetnih muških rasplodnjaka i plotkinja.

Udruživanjem sredstava na samoupravnoj osnovi između organizacija udruženog rada i individualnih proizvođača stvarat će se povoljniji uvjeti za unapređivanje stočarstva.

Izvršno vijeće Sabora može ograničiti ili zabraniti klanje podmlatka pojedinih vrsta, pasmina i kategorija stoke. Ova mogućnost donošenja zabrane ili ograničenja klanja rasplodnog podmlatka ima za cilj da se ne smanjuje ukupan broj stoke kao i eliminiranje mogućih posljedica, koje bi mogle nastati pod utjecajem ekonomskih ili drugih faktora.

Prema odredbama ovog Zakona osniva se Republička stručna komisija za stočarstvo, čija je nadležnost da sagledava i analizira stanje u stočarskoj proizvodnji, daje mišljenje i prijedloge kod donošenja pratećih propisa, predlaže rješenja radi poduzimanja određenih mjera u stočarstvu.

Zakonom se propisuju i reguliraju osnovna pitanja iz proizvodnje rasplodne stoke i to: testiranje rasplodnih grla, izdavanje dokumenata o porijeklu i proizvodnosti grla, koji se rasplodnjaci i plotkinje mogu upotrebljavati za proizvodnju rasplodnih grla i sjemena, uvjeti za proizvodnju rasplodnih grla, način registriranja proizvođača rasplodne stoke, vrste matičnih evidencija i način vođenja ovih evidencija, evidentiranje rasplodnog podmlatka, obilježavanje rasplodne stoke, proizvodnja pilića u inkubatorima, umjetno osjemenjivanje kao obavezan način oplodivanja stoke, mogućnost i uvjeti oplodivanja stoke prirodnim pripustom.

Reguliran je promet kvalitetnom rasplodnom stokom i sjemenom za umjetno osjemenjivanje u zemlji, kao i izvoz stoke i sjemena. Uvoz rasplodnih grla i sjemena moći će se obavljati samo uz dozvolu, a pasminska i proizvodna svojstva uvezene rasplodne stoke moraju biti u skladu s programom uzgoja stoke i općinskim programima za unapređivanje stočarstva.

Uzgajanje i proizvodnja novih pasmina stoke moći će se obavljati samo uz odobrenje i posebne uvjete, kao i križanje različitih pasmina stoke radi stvaranja novih pasmina stoke za daljnji rasplod.

Jedan od bitnijih faktora unapređivanje stočarstva je proizvodnja stočne hrane, te se Zakonom uređuju osnovna pitanja prometa i kontrole kvalitete stočne hrane. Kvaliteta stočne hrane je posebno regulirana Pravilnikom o kvaliteti stočne hrane (Službeni list SFRJ 31/78).

Zabrana držanja koza u slobodnom uzgoju i dalje ostaje na snazi, ali se izuzetno, ako za to postoji opravdan ekonomski razlog, može dozvoliti držanje koza i u slobodnom uzgoju uz suglasnost Izvršnog vijeća Sabora, te propisanih uvjeta i načina držanja koza općinske skupštine.

Pčelarstvo je također obuhvaćeno i uz držanje, uzgoj, promet i još neka druga pitanja, osnovati će se i republička komisija za pčelarstvo, koja će kao stručna komisija pratiti i analizirati problematiku u pčelarstvu, te predlagati mjere i rješenja iz ove domene.

Provedba ovog Zakona vezana je uz prethodno donošenje programa uzgoja stoke koju donosi Izvršno vijeće Sabora, kao i druge prateće propise. Nadzor nad izvršavanjem Zakona i propisa donesenih na temelju njega obavljat će organi poljoprivredne inspekcije i jednim dijelom organi veterinarske inspekcije.

Provođenjem Zakona o mjerama za unapređivanje stočarstva stvaraju se osnovi i preduvjeti za realizaciju programa proizvodnje u stočarstvu za srednjoročno razdoblje, kao i za realizaciju drugih društvenih planova razvoja stočarstva.

O RADU SEKCIJE ZA KRMNO BILJE SAVEZA POLJOPRIVREDNIH INŽENJERA I TEHNIČARA JUGOSLAVIJE

Treći redovni sastanak predstavnika republičkih i pokrajinskih sekcija za proizvodnju i korišćenje krmnoga bilja Saveza poljoprivrednih inženjera i tehničara Jugoslavije održan je 20. u ožujku 1979.g. u Beogradu.

U pozivu na sastanak predložen je i dnevni red, na koji nije bilo prijedbi ni prijedloga o dopuni ili izmjeni, pa su prihvaćene ove točke

DNEVNOG REDA

1. Izvještaji o stanju organizacija i rada republičkih Sekcija,
2. Program rada Sekcije na saveznom nivou,
3. Sređivanje organizacijskih pitanja rada Sekcije,
4. Izvještaj o dosadašnjim pripremama za Kongres Evropske federacije za travnjaštvo (Zagreb, 2—7.06.1980),
5. Izbor organizacijskih tijela Kongresa i druga pitanja organizacije Kongresa.

U prvoj točki podnešeni su izvještaji o radu sekcija pri SPIT SR Slovenije i Hrvatske, te o skorim osnivačkim skupštinama u SR BiH i Vojvodini. U SR Srbiji rad na terenu odvija se u okviru programa rada Sekcije, ali postoje poteškoće u pogledu organizacije Sekcije. Stanje oko organiziranja Sekcija u SR Crnoj Gori, Makedoniji, te SAP Kosovo nije poznato, jer predstavnici tih područja nisu prisustvovali ovome sastanku. Zaključeno je da Sekcija za krmno bilje SPITJ potakne organiziranje odgovarajućih Sekcija u tim republikama i u toj pokrajini.

Ovaj zaključak u vezi je ujedno i s točkom 2. dnevnoga reda, jer je osnovni zadatak Sekcije SPITJ organizacije i aktiviranje rada republičkih i pokrajinskih sekcija.

Osim toga, zaključeno je da će Sekcija za krmno bilje SPITJ nastupiti na savjetovanju o produktivnosti rada, koje organizira SPITJ, s temom pod radnim naslovom: »Uloga i značaj proizvodnje krme u povećanju proizvodnosti u stočarstvu«.

Pod ostalim točkama dnevnoga reda primljen je izvještaj prof. Jana Čičeka o pripremama za VIII kongres Evropske federacije za travnjaštvo, koji će biti održan od 2. do 7. lipnja 1980. g. u Zagrebu. Već je pristiglo preko stotine prijava učesnika iz gotovo svih zemalja Evrope. U vrijeme održavanja kongresa predviđene su četiri stručne ekscurzije u pravcima:

1. Zagreb — Banja Luka — Kupres — Pag — Zadar,
2. Zagreb — Osijek — Novi Sad — Deliblatska Peščara — Beograd,
3. Zagreb — Kruševac — Skopje — Šara — Ohrid,
4. Zagreb — Novo Mesto — Kočevje — Lipica — Ljubljana.

Za svaki od predloženih pravaca bit će organiziran stručni odbor od područnih stručnjaka. Održanje svakoga od predloženih pravaca ekscurzija ovisi o broju interesanata.

Potom je izabran Organizacijski komitet Kongresa, u koji su ušli po dva predstavnika iz svake SR i SAP.

Za članove Savjeta Kongresa izabrani su:

1. Prof. Vlastimir Đorđević,
2. Prof. dr Karlo Šoštarić—Pisačić,
3. Dr Njegoslava Gliha—Botić,
4. Ing Josip Strelec,
5. Prof. dr Gvido Fajdiga,
6. Prof. dr Dane Batinica,
7. Dr Branislav Tešić,

te sekretari za poljoprivredu republika i pokrajina, i po tri predstavnika kombinata iz svake republike i pokrajine.

Za pokroviteljstvo VIII kongresa Evropske federacije za travnjaštvo bit će zamoljen predsjednik Saveznog komiteta za poljoprivredu, dipl. ing. Milovan Zidar.

Time je III redovni sastanak Sekcije za krmno bilje SPITJ završen.

Mr. Željko Magdić dipl. inž.

PRIJEDLOG

da se uvede nastava iz herbologije na poljoprivrednim i šumarskim fakultetima u SFRJ

U vremenskom razdoblju od 18. do 22. 9. 1978. god. održan je u Ohridu V kongres biologa Jugoslavije. Na vrlo uspjelom četverodnevnom skupu jugoslavenski biolozi su pretresli (saslušali i prodiskutirali) razna pitanja iz suvremene biologije uopće. Znatno broj referata posvećen je pedagoškim temama na osnovnim, srednjim školama i sveučilištima (fakultetima) tj. visokim i višim školama. Evo samo naslova pedagoške grupe referata, koji su održani: 1. **Stojanović H.**: Mesto i značaj biologije u osnovnom i srednjem obrazovanju; 2. **Šapkarev J.**: Mesto i značaj biologije u višem i visokom obrazovanju; 3. **Popesković D.**: Mesto biologije u aplikativnim naukama; 4. **Dizdarević M., Lakušin R.**: Mesto i značaj biologije u suvremenom sistemu obrazovanja; 5. **Sotirov S.**: Sistematska koncepcija i reforma nastave biologije; 6. **Onofri I.**: Biologija u usmerenom obrazovanju u SRH; 7. **Grozdanović M.**: Iskustva iz realizacije programa biologije u prvoj fazi usmerenog obrazovanja; 8. **Rotor V.**: Dijalektička metoda dela pri pouku biologije u osnovnim i srednjim školama; 9. **Kovačević J., Kojić M., Čanak M., Grupče R., Sarić T., Lozanski R.**: Mesto, značaj i mogućnost uvođenja nastave iz oblasti herbologije u reformskim zahvatima osnovnog i srednjeg obrazovanja; 10. **Lelas Z.**: Mesto i značaj biologije u osnovnom i srednjem obrazovanju; 11. **Jazbec R.**: Sodobna biologija u usmerenim izobraževanju; 12. **Leniček S.**: Idejno filozofski zadaci nastave biologije u srednjem obrazovanju; 13. **Miljković K.**: Važnost biologije za studij medicine; 14. **Magušar F.**: O obrazovanju profila mikrobiologa; 15. **Urban S.**: O nekim načelima stvaranja terminologije i biologije.

U našem referatu mi se zauzimamo za uvođenje predmeta herbologije na visokim i višim školama prvenstveno na poljoprivrednim i šumarskim. Uglavnom plediramo da u redovnu nastavu, a to su u pravilu poljoprivredni i šumarski fakulteti da uvedu studij iz herbologije.

Na V kongresu biologa SFRJ smo predlagali da se u osnovnim školama po mogućnosti uvede herbologija svugdje gdje se govori o biologiji uzimajući primjere iz herbologije. Tako npr. kada nastavnik govori o arealu neke biljke, neka uzme areale o korovima itd.

Smatramo da studij iz herbologije (nauke o korovima) na nekim fakultetima uopće nije uveden, odnosno on je parcijalno zastupan u nekoliko predmeta. Potrebno bi bilo herbologiju predavati polaznicima (studentima) na poljoprivrednim i šumarskim fakultetima, kao cjelovit monografski predmet, ne parcijalno na nekoliko mjesta (predmeta).

Na ovo smo se odlučili uočivši koje vrste i kolike štete nanose ekosistemu poljoprivrede i šumarstvu. One su raznolike i zaprepašujuće velike.

Još pokojni profesor općeg ratarstva Stjepan Jurić (Zagreb) je za 1921. godine procijenio da korovi snize u biljnoj proizvodnji za 10% prirode tj. niži za 1/10 prirode u ratarstvu, voćarstvu i vinogradarstvu. To je tada iznosilo novčano 10 milijardi dinara, zapravo je procjena umjerena.

Amerikanac **Tingey** za cijeli svijet računa da korovi nanesu ukupnoj poljoprivrednoj proizvodnji štetu za 3 — 12 puta veću nego sve bolesti sa virusima i štetočinama zajedno!

Prema međunarodnim podacima FAO štete od korova u poredbi s ostalim štetama su slijedeće: Gubici zbog štetnika, bolesti i korova u postocima od ukupne žetve i berbe se smanje za Europu 25%, Oceanija s Australijom i New Zelandom 28%, Sjeverna s Centralnom Amerikom 29%, SSSR s Kinom 30%, Južna Amerika 33%, Afrika 42% i Azija 43%.

I. Gubici zbog bolesti, štetnika i korova u tonama žitarica

	566.224 mil. tona
1. Moguća svjetska žetva	97.349 mil. tona
Gubici zbog napada štetnika	50.000 mil. tona
Gubici zbog napada bolesti	54.355 mil. tona
Gubici zbog napada korova	433.031 mil. tona
Stvarna žetva	

II. Gubici na voću

	88.000 mil. tona
Moguća svjetska berba	6.100 mil. tona
Gubici zbog napada štetnika	12.800 mil. tona
Gubici zbog napada bolesti	2.400 mil. tona
Gubici zbog napada korova	66.700 mil. tona
Stvarna berba	

III. Gubici na šećernoj repi

	280.000 mil. tona
Moguća svjetska berba	23.500 mil. tona
Gubici zbog napada štetnika	29.200 mil. tona
Gubici zbog napada bolesti	16.200 mil. tona
Gubici zbog napada korova	211.100 mil. tona
Stvarna berba	

IV. Gubici na vinovoj lozi

	70.000 mil. tona
Moguća svjetska berba	3.000 mil. tona
Gubici zbog napada štetnika	17.000 mil. tona
Gubici zbog bolesti	8.000 mil. tona
Gubici zbog napada korova	50.000 mil. tona
Stvarna berba	

V. Gubici na povrću

	280.000 mil. tona
Moguća svjetska berba	24.000 mil. tona
Gubici zbog napada štetnika	91.000 mil. tona
Gubici zbog napada bolesti	24.000 mil. tona
Gubici zbog napada korova	201.000 mil. tona
Stvarna berba	

Homo sapiens L. se je pojavio u Neolitiku prije 600.000 godina. Dosta kasno prije 10.000 godina napravio čovjek najveći izum. Počeo kultivirati kulturne biljke. S kulturnim biljkama čovjek je stvorio i korove.

Od tada pa do danas čovjek sije i sadi kulturne biljke u prostoru agrosfere, ali njegov rad konstantno prate korovi smanjujući kvantitet i kvalitet priroda žetve ili berbe.

Iz iznesenih podataka je vidljiva šteta korova koje uzrokuju kulturama. Borbu protiv korova treba organizirati već na višim i visokim školama tj. na poljoprivrednim i šumarskim fakultetima. Ovdje se kreiraju stvaralački kadrovi koji rukovode tj. organiziraju poljoprivrednu i šumarsku proizvodnju. Uz ostala znanja iz svih grana poljoprivrednih i šumarskih znanosti potrebna su iz znanja herbologije tj. iz ekologije, biologije i mjera suzbijanja korova. Sve su to aplikativna znanja u cilju povećanja kvalitete i kvalitete proizvodnje u poljoprivredi i šumarstvu.

U suvremenim prilikama tehničko — tehnološke revolucije, herbologija kao znanstvena disciplina ima mjesto za rješavanje problema u poljoprivredi, šumarstvu, uređivanju pejzaža, održavanju površina pored željezničkih pruga, nasipa, putova itd.

Suvremena tehnologija suzbijanja korova herbicidima zahtijeva suvremena vrhunska znanja iz ekologije i fiziologije bilja, agrokemije itd. Uzevši sve ovo u obzir budući agronom i šumar sa svime navedenim mora solidno ovladati, da bi mogao na zadovoljavajući način organizirati poljoprivrednu i šumarsku proizvodnju.

Iz svega navedenog smatramo da je hitno poduzeti mjere da se na našim fakultetima, tj. na visokim i višim poljoprivrednim i šumarskim školama najhitnije u vezi reforme nastave uvede poljoprivredna ili šumarska herbologija. Imamo zato kadrove i domaću literaturu!!!

Ovo je u duhu V kongresa biologa Jugoslavije i zaključaka XV redovne sjednice Jugoslavenskog društva za proučavanje i suzbijanje korova. Sjednica je održana u Prištini 26. 2. 1978. godine.

Putem našeg znanstveno—pedagoškog časopisa »Univerzitet danas« predlažemo napis na diskusiju i realizaciju.

Profesor dr Josip Kovačević

PRIKAZI IZ LITERATURE

J. Kovačević: »Bonitiranje staništa pomoću biljaka«, Fakultet poljoprivrednih znanosti, Zagreb, 1978, str.73.

Za izradu ovog korisnog priručnika, koji je nedavno objavljen u izdanju Sveučilišne naklade Liber u Zagrebu, korištena je monografija poznatog fitoekologa prof. dr H. Ellenberga »Zeigerwerte der Gefäßpflanzen Mitteleuropas«, Acta Geobotanica IX, Göttingen, 1974.

Priručnik predstavlja sintezu rezultata dugogodišnjih istraživanja prof. Ellenberga i drugih priznatih fitoekologa svijeta, a bazira se na saznanju da između ekoloških faktora i biljnih vrsta postoji tijesna povezanost koja omogućuje korištenje biljnih vrsta za pokazatelje nekih stanišnih svojstava. Bonitiranje staništa pomoću biljaka može se izvršiti na temelju procjene slijedećih ekoloških faktora: heliofilnost (L), termofilnost (T), kontinentalnost (K), vlažnost tla (F), reakcija tla—pH (N), salinitet (S), i otpornost na teške metale (Z,z). Procjena boniteta staništa za pojedina svojstva vrši se na osnovi indikatorskih vrijednosti, tj. brojčanih ocjena biljnih vrsta u skali od 1 do 9, gdje intenzitet ekoloških faktora raste od manjeg prema većem broju. Za neke stanišne faktore, kao npr. vlažnost tla (F), biljne vrste su ocijenjene indeksima od 1 do 12, od kojih posljednja tri indeksa uključuju vodene biljke. Biljne vrste koje su indiferentne na pojedine stanišne faktore označene su oznakom x.

U rasponu numeričkih vrijednosti za prvih šest ekoloških faktora (L, T,K,F,R,N), prof. Ellenberg ne daje za parne brojeve opisnu ocjenu intenziteta ekoloških faktora, nego ih ocjenjuje kao međuvrijednost dvaju susjednih neparnih brojeva. Tako npr. brojevi za reakciju tla označavaju slijedeći intenzitet tog ekološkog faktora: R_1 — Indikatori ekstremno kiselih tala, R_2 — između 1 i 3, R_3 — Indikatori teških kiselih tala, R_4 — između 3 i 5 itd.

U priručniku prof. dr Kovačevića date su za sve numeričke vrijednosti biljaka opisne ocjene intenziteta ekoloških faktora, čime je omogućena lakša procjena indikatorskih vrijednosti. Tako za već spomenutu reakciju tla, brojevi označavaju slijedeću ocjenu intenziteta: R_1 — Ekstremno kiselo stanište, R_2 — Jako kiselo stanište, R_3 — Indikatori teških kiselih tala, R_4 — Indikatori slabije kiselih staništa itd.

Priručnik sadrži 73 stranice od toga 65 stranice zauzima Tabelar agroekoloških svojstava i životnih oblika, uključujući još neka svojstva kao trajnost lišća (B) i anatomsku građu za ukupno 640 rodova i oko 1800 biljnih vrsta. Na kraju se daje primjer za obračun vlažnosti staništa.

Ovaj priručnik će biti od velike koristi svima onima koji se bave fitoekološkim istraživanjima, te stoga predstavlja vrijedan doprinos našoj znanosti, tim više što je to prvi priručnik ovakve vrste pisan na našem jeziku.

Prof. M. Knežević

PRIKAZ

Bibliographia herbologica d—ris Josephi Kovačević objavljena je u posebnom izdanju Fragmenta herbologica Jugoslavica u Zagrebu u 1978. godini. U njoj se nalazi na 95 strana kratka životna biografija autora, rad u organizacijama i redakcijama, te naslovi 675 bibliografskih jedinica, koje su svrstane u osam poglavlja. Ona obuhvaćaju znanstvene radove domaće i strane, koji su objavljeni na međunarodnim i domaćim savjetovanjima i simpozijima, zatim stručne domaće i strane radove, te popularne domaće radove, kao i razne domaće i strane edicije, kao što su knjige, udžbenici i monografije u kojima autor pretežno obrađuje korove u poljoprivredi i poljoprivrednu fitocenologiju.

Iz biografije se vidi da je ovaj ogromni bibliografski opus stvaralaštva našeg priznatog herbologa i fitocenologa, neumornog znanstvenika-istraživača i vrsnog pedagoga, prof. dra Josipa Kovačevića, nastao u periodu od 38 godina (1940 — 1978). Svestranosti poznavanja korovske problematike pridonijelo je njegovo službovanje u brojnim znanstveno—stručnim poljoprivrednim ustanovama, kao i odlično poznavanje domaće i strane literature, što je bilo solidna osnova za osnivanje predmeta »Poljoprivredna fitocenologija« u 1967. godini na Poljoprivrednom fakultetu u Zagrebu. Kao iskusni poznavalac ove problematike osjetio je potrebu uvođenja ovog predmeta u niže, više i visoke poljoprivredne škole. Prvi udžbenik takve vrste napisao je prof. dr Josip Kovačević, koji je u nas izašao iz štampe u 1971. godini.

Uz veliku pisateljsku aktivnost prof. Josip Kovačević je i aktivni član vodećih političkih organizacija i brojnih naučnih društava. Između ovog potrebno je istaći da je on prvi predsjednik Jugoslavenskog društva za proučavanje i suzbijanje korova sa sjedištem u Zagrebu, te osnivač i glavni i odgovorni urednik časopisa Fragmenta herbologica Jugoslavica, koji je kao znanstveno glasilo ovog društva priznato u nas i u svijetu. Svojim neumornim stvaralaštvom i izlaganjem predmeta »Poljoprivredna fitocenologija« na fakultetima u Zagrebu, Osijeku i Sarajevu, prof. dr Josip Kovačević je formirao brojne generacije poljoprivrednih fitocenologa-herbologa, diplomiranih inženjera, magistara i doktora nauka, kao i doprinio je shvaćanju potrebe njenog izučavanja u školama osnovnog i srednjeg obrazovanja.

Kolege slijedimo put našeg profesora i poželimo mu još mnogo godina plodnog rada.

Dr Ana SKENDER

Drugo izdanje knjige
Dra Josipa Kovačevića

POLJOPRIVREDNA FITOCENOLOGIJA

Ovih dana izišlo je iz štampe drugo izdanje, u našoj zemlji jedinstvenog, udžbenika sveučilišnog profesora dra Josipa Kovačevića, našeg eminentnog stručnjaka herbologa-fitocenologa i kao što se iz sadržaja knjige vidi, odličnog poznavaoa flore, vegetacije i ekoloških prilika cijele naše zemlje.

U knjizi, na 269 stranica sa 69 različitih tabela, 33 slike i 230 literaturnih izvora, prikazana je znanstvena disciplina, koja izučava zajednički život biljaka u antropogenim ekosistemima, prvenstveno u agrosferi, tj. na poljoprivrednim površinama (oranice, antropogeni travnjaci, voćnjaci i dr), ali su zbog razumijevanja cjelokupnog florističkog i vegetacijskog pokrivača naše zemlje i svijeta u ovom udžbeniku obrađeni i spontani ekosistemi biosfere (šume, klimatogeni travnjaci, vodenjari i dr.), koji se moraju dobro poznavati, da bi se njihova iskonska staništa mogla privesti kulturi ekonomičnije i svrsishodnije.

Autor je u ovom udžbeniku pregledno prikazao povijest nauke o vegetaciji u svijetu i u našoj zemlji, osnove zajednica živih bića i posebno biljnih zajednica, njihova morfološka svojstva, taksonomiju i snimanje, geografsku rasprostranjenost, a u najobimnijem poglavlju detaljno je obradio ekološke uvjete staništa poljoprivrednih površina, jer izravno uvjetuju razvoj vegetacije, rasplod i rasprostranjivanje biljnih vrsta, kao i stvaranje životnih oblika, koji karakteriziraju pojedine tipove vegetacije (korovna, travnjačka, šumska, močvarna). Izuzetno značajno poglavlje u ovoj knjizi su agroekološki indeksi, koje vjerno indiciraju korovske i travnjačke vrste, pomoću kojih se bonitiraju staništa poljoprivrednih površina u pogledu vlažnosti, kiselosti, termofilnosti, opskrbljenosti dušikom i drugim, što je neophodno da zna utvrditi svaki poljoprivredni stručnjak.

Posebno je značajno za poljoprivredne stručnjake u ovoj knjizi poglavlje o korovima (nepoželjne biljne vrste na poljoprivrednim površinama) u kojemu autor, kao mentor i naš najbolji poznavalac herbologije, jasno ukazuje na ogromne štete, koje oni nanose kulturama, te upućuje na nužnost izučavanja njihove biologije, da bi se lakše savladali problemi u njihovom suzbijanju na poljoprivrednim površinama.

Ovaj udžbenik se preporučuje, kao izvor neophodnog znanja iz oblasti poljoprivredne fitocenologije, za sve profile poljoprivrednih škola i studija, te poljoprivrednim stručnjacima, posebice herbolozima-fitocenolozima.

Dr Ana SKENDER